

Till Regeringen
Utrikesdepartementet

Uppsala 28 februari 2023

Nordiska Afrikainstitutet får härmed överlämna sitt Budgetunderlag för 2024–2026

Enligt Förordning med instruktion för Nordiska Afrikainstitutet (SFS 2021:371) har myndigheten till uppgift att bidra till en djupare förståelse för det moderna Afrika hos nordiska beslutsfattare genom att:

- *bedriva, tillgängliggöra och sprida tvärvetenskaplig forskning och analys om relevanta samhällsutmaningar i Afrika;*
- *skapa förutsättningar för en forskningsbaserad policydialog om Afrika i Norden och på den afrikanska kontinenten;*
- *stimulera forskning om Afrika i Norden och främja forskningssamarbete mellan nordiska och afrikanska forskare; och*
- *tillhandahålla ett bibliotek för att förvärva och tillgängliggöra litteratur och andra informationsbärare av relevans för forskning och studier om det moderna Afrika.*

Myndigheten ska genom sin verksamhet bidra till att uppfylla Sveriges mål för det internationella utvecklingssamarbetet, samt till FN:s Agenda 230 inklusive de globala målen för hållbar utveckling.

Nordiska Afrikainstitutets (NAIs) strategi (2022–2026) identifierar hur myndigheten ska genomföra sitt uppdrag att förse nordiska beslutsfattare och förändringsledare med en djupare förståelse för samtida afrikanska samhällsperspektiv. Strategin fokuserar på fem utvalda påverkansområden, genom vilka institutet har för avsikt att bidra till de övergripande målen med verksamheten. Inom dessa samverkar myndighetens forsknings-, kommunikations- och biblioteksfunktioner för att gemensamt bidra till effektiv påverkan på beslut som berör människors liv och rättigheter på den afrikanska kontinenten.

De fem strategiska påverkansområdena som institutet verkar inom är följande:

1. Jämlikhet, social rättvisa och inkludering
2. Ledarskap, medborgarskap och delaktighet
3. Ekonomi, sysselsättning och rörlighet
4. Klimat, naturresurser och hållbarhet
5. Fred, säkerhet och mänskliga rättigheter

Institutets arbete inom dessa påverkansområden bidrar till att öka förutsättningarna för att 11 av de 17 globala målen (Sustainable Development Goals) för hållbar utveckling ska uppnås. Myndighetens årliga verksamhetsplanering utgår från myndighetens uppdrag, prioriteringar och operationella målsättningar.

Institutet är en enrådsmyndighet som leds av en direktör. Direktören tillträdde den 1 oktober 2019 och har av regeringen fått ett förordnande fram till och med september 2025. Ett program- och forskningsråd har till uppgift att ge råd till myndighetschefen kring den strategiska inriktningen och genomförandet av verksamheten och dess forskningsområden.

Till övergripande förändringar som har genomförts av myndigheten under de senaste fem åren hör:

- Utveckling av en ny strategi som fastlägger vision, strategiska mål och tematiskt fokus för verksamheten under perioden 2022 – 2026, med målsättningen om samskapande av kunskap, länkande mellan afrikanska och nordiska perspektiv samt att främja samarbeten och lärande;
- Utveckling av en mer institutionellt orienterad och enhetlig verksamhetsplanering, resultatstyrning och uppföljning i linje med ny strategi för 2022–2026, samt utifrån rekommendationer från halvtidsutvärderingen av den tidigare strategin;
- Förstärkning av forskning om aktuella afrikanska frågor kopplade till de globala hållbarhetsmålen och Agenda 2030 samt ambitionen i Afrikanska unionens Agenda 2063;
- Stärkt kompetens inom bland annat ekonomisk utveckling, handelsfrågor, matsäkerhet, strategiska mineraler, klimat och migration, samt de nordisk-afrikanska relationerna på kontinenten;
- Fördjupade samarbeten inom ramen för forskningskommunikation med både afrikanska och nordiska beslutsfattare och policyrådgivare för att mer effektivt sprida resultat av institutets forskning;
- Upprättat intern arbetsgrupp samt inrättat ny tjänst som forskningskoordinator för att höja både kvaliteten i och den långsiktiga externfinansieringen av institutets forskning;
- Utveckling av länken mellan akademisk forskning och policydialog genom strategiska satsningar på olika former av forskningskommunikation, samt ökat policyfokus genom exempelvis ett utvecklat format och relevans av institutets publikationsserie *Policy Notes*;
- Ökad användning av rörlig bild, podcasts, samt infografik i forskningskommunikationen, för att nå ut till fler med Afrikakunskap och för att på ett tillgängligt sätt visa på forskningens bidrag till utveckling;
- Upprättandet av ett nytt NAI Associates program för en mindre grupp seniora forskare och policypersoner från den afrikanska kontinenten och Norden/Europa, där fleråriga arvodesfria samarbeten bidrar till att på ett kostnadseffektivt sätt stärka den analytiska kapaciteten, den intellektuella miljön och kompetensutvecklingen på institutet;
- Genomfört målgruppsanalys för att fördjupa myndighetens egen förståelse för hur den huvudsakliga målgruppen arbetar och tar till sig kunskap för att därmed kunna tillhandahålla mer relevanta analyser och briefingar;
- Stärkta relationer till nordiska ambassader i Afrika bland annat genom kunskapsspridning via institutets skraddarsydda briefingar för nyutnämnda ambassadörer och andra seniora beslutsfattare;
- Stärkta och utökade kontakter och samarbeten med afrikanska ambassader i Sverige genom samarrangerade program samt aktivt informationsspridande;
- Utökade kontakter och samarbeten med flera avdelningar inom den svenska utrikesförvaltningen;
- Fördjupat samarbete med svenska myndigheter och aktörer, däribland Sida, Uppsala universitet och Swedfund, för gemensamt lärande och kunskapsutbyte;
- Ökat kapacitetsbyggande och främjande av Afrikaforskning genom kvalitativt värdskap inom ramen för stipendieprogram och gästforskarbesök vid institutet;
- Utveckling av NAIs olika publikationsserier med tydligare relevans för målgrupper bland forskare och beslutsfattare;

- Utvecklat ny webbplats för att öka nyttan, tillgängligheten och användbarheten för institutets målgrupper;
- Breddade medierelationer och spridning av institutets expertis i fler länder och till större publik, exempelvis via Al Jazeera, AFP och Deutsche Welle;
- Omfattande skifte från främst fysiska till en stor del digitala event för att effektivt nå ut till fler av institutets målgrupper med minskad miljöpåverkan;
- Löpande utveckling av bibliotekets IT-miljö för att förbättra och förfina sökmöjligheter, kunna erbjuda och bättre administrera tillgänglighet till bibliotekets licensierade e-resurser på distans, inklusive sökbara ingångar till nordisk Afrikaforskning via olika nationella söktjänster;
- Skifte av prenumerationer på enskilda tidskrifter till tidskriftspaket genom medlemskap i BIBSAM-konsortiet för att öka forskarnas open access-publiceringar;
- Väsentlig utveckling av digitala arbetsprocesser, breddad digital kompetens och stärkt informationssäkerhet inom samtliga verksamhetsområden;
- Ökad integration av miljö- och hållbarhetsaspekter i verksamheten samt framtagande av miljöstrategi, utvecklad handlingsplan för 2022–2026, samt genomförd miljöutredning i enlighet med regeringens miljö- och klimatpolicy.

Analys av budgetutnyttjandet

Sedan 2020, som en konsekvens av en rad restriktioner kopplade till pandemin, så har myndighetens budgetutnyttjande legat under det förväntade. Institutets uppdrag kräver kontakter med och besök hos målgrupper på den afrikanska kontinenten. Trots detta fortsätter myndigheten arbetet med sin digitala omställning där myndigheten utvecklar både formaten på och kompetensen inom kostnadseffektiva digitala arbetsmetoder. Från och med andra halvan av 2022, har NAI successivt kunnat återgå till en mer normal verksamhet vad gäller resor, fältstudier, konferenser och mottagande av forskningsstipendiater. Budgetåret 2022 avslutades dock med en del icke förbrukade medel. Skälet till detta är framförallt att pandemirestriktionerna som fortfarande fanns kvar under stora delar av året, påverkade planeringen och genomförandet av ett antal prioriterade resor och möten. Institutet hade dessutom som helhet lägre personalkostnader än budgeterat på grund av att personaltätheten periodvis var lägre än planerat till följd av en längre sjukskrivning, samt tidsglappet mellan att tre medarbetare slutade och till dess att deras efterträdare kunde påbörja sina tjänster. Dessutom avböjde två afrikanska forskare på kort varsel sina stipendier, vilket också påverkade medelsutnyttjandet. I prognosen för 2023 och efterföljande år bedömer dock myndigheten att samtliga tilldelade anslag kommer att användas.

Institutet hade vid ingången av 2023 trettioen (31) årsarbetskrafter. Myndighetens tredelade uppdrag kring forskning, kommunikation och bibliotek föranleder behovet av specialkompetens och resurssättning inom alla dessa delar. Det är viktigt att understryka att omkring 75 % av myndighetens totala lönekostnader belastar Sakanslaget, det vill säga personal inom enheterna för forskning, kommunikation och bibliotek. Bakgrunden till detta är dels kraven i själva uppdraget, och dels en konsekvens av en extern organisationsanalys av myndigheten under 2018. Utifrån rekommendationerna i den rapporten genomfördes en omorganisation där personalresurser inom förvaltningsanslaget minskades för att därigenom öka kostnadseffektiviteten. Personalresurser inom kärnverksamheten prioriterades istället, vilket också låg i linje med rekommendationerna från institutets program- och forskningsråd.

Löneökningarna förutses bli högre än förväntat på grund av inflationstrycket. Budgeterad årlig ökning för 2023 var 2% men förväntas nu bli 4% även under 2024 och 2025. Myndigheten har för avsikt att så långt möjligt omprioritera inom Sakanslaget under 2024 för att kunna täcka en viss del av denna förväntade löneökning. Däremot föranleder det ändå ett behov av ett ökat utrymme om 300 000 kr inom Sakanslaget (Uo 7 1:1 ap 8).

En förstärkt och vidareutvecklad roll för myndigheten 2024–2026

Nordiska Afrikainstitutet (NAI) är ett modernt kunskapscentrum med ett unikt uppdrag inom samhällsvetenskaplig forskning och analys om det moderna Afrika. Vid ingången av 2023 hade institutet drygt 50 samarbetspartners i över 20 länder på den afrikanska kontinenten. Till detta ska läggas ett stort antal akademiska partners i de nordiska länderna.

NAI är strategiskt placerad för att bistå, såväl den svenska utrikesförvaltningen och utlandsmyndigheterna som den svenska resursbasen, med djup analytisk kapacitet kring Afrikas utveckling och geopolitiska roll. Institutet möjliggör dessutom samarbeten mellan nordiska utrikesförvaltningar kring förståelsen av Afrikas utveckling.

Den tvärvetenskapliga forskningsansatsen på myndigheten fördjupar förståelsen genom att beskriva och förklara centrala perspektiv som rör underliggande motiv, incitament och kontext. Institutets verksamhet och stipendieprogram, bidrar som helhet till att etablera och utveckla långsiktiga relationer med forskare, ledare och intellektuella på den afrikanska kontinenten.

Nordiska Afrikainstitutet möter en ökad efterfrågan på institutets expertisområden och på de anpassade formaten för dialog och kunskapsöverföring. Myndighetens ambition är att så kostnadseffektivt som möjligt vidareutveckla och stärka institutets roll som nordiskt kunskapscentrum. Institutets strategi och årliga verksamhetsplanering utgör ramverket för vilka prioriteringar som görs. Utöver dessa har myndigheten för avsikt att vara flexibla i att så långt möjligt möta den ökade efterfrågan på institutets kompetens.

Som ett bidrag till Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2024 föreslås följande två insatser:

- Institutets Program- och forskningsråd har representanter från utrikesförvaltningar, akademien och myndigheter i hela Norden. Rådet utgör därför en viktig plattform för Afrika-analytiker på tjänstemannanivå. Institutet har för avsikt att utveckla och stärka nätverksmöjligheterna för rådets medlemmar för att därigenom bidra till ett djupare nordiskt samarbete. Kostnadsökningen ryms inom befintlig budget.
- För att ytterligare stärka kompetensen kring Afrikas utveckling samt bidra till framtida nordiskt samarbete har myndigheten för avsikt att erbjuda gemensamma NAI-ledda briefingar av elever vid diplomatprogrammen och för unga diplomater med intresse för Afrika i de nordiska länderna. Huvudsakligen i de länder vilka bidrar med finansiering till institutet. Beroende på vilket format som rekommenderas förutses en kostnadsökning inom Sakanslaget (Uo 7 1:1 ap 8) om 50 000 SEK/år för resor till/från Sverige.

Det har till myndigheten framförts önskemål från bland annat den svenska utrikesförvaltningen och Sida, om att möjliggöra kortare vistelser (från ett par dagar och upp till en vecka) i institutets forskningsmiljö. Något som även skulle gynna myndighetens arbete och uppdrag i högsta grad. Institutet föreslår därför följande initiativ 2024–2026:

- NAI har för avsikt att utveckla ett skräddarsytt program för ett fåtal svenska tjänstemän per år. Ett sådant program kan komma att medföra en marginell kostnadsökning för myndigheten eftersom de gästande tjänstemännen kan behöva erbjudas kontorsplats samt visst stöd av institutets administration- och bibliotek. Kostnadsökningen ryms inom befintlig budget.

Forskningsarbeten skapar viktiga och långsiktiga relationer länder emellan. Stipendieverksamheten vid NAI är en central del i institutets kapacitetsbyggande uppdrag att främja och stimulera forskning om Afrika. Stipendiaternas forskning och kompetens bidrar också till institutets bidrag med afrikanska perspektiv till våra huvudsakliga målgrupper, samt till att stärka institutets kunskapsproduktion. Idag sker forskarsamarbeten med akademiska institutioner i Afrika huvudsakligen genom att afrikanska forskare besöker det globala nord. De stipendiater som har besökt NAI under de senaste åren har uttryckt en stark önskan om att deras respektive institutioner ska få möjlighet att lära av NAIs unika modell och ansats kring tvärvetenskaplig forskning och forskningskommunikation. Institutet föreslår därför följande initiativ 2024–2026:

- Det finns ett strategiskt värde i att möjliggöra för ett fåtal NAI-anställda (max 3 per år) att spendera en kort tid (<2 månader) hos någon av våra partner i Afrika. Ramverket för ett sådant mobilitetsprogram är under utveckling och skulle vid implementering medföra en ökad kostnad som beräknas uppgå till 150 000 SEK/år inom Sakanslaget (Uo 7 1:1 ap 8).

Övergripande finansiering och organisation

Nordiska Afrikainstitutets (NAIs) finansiering är fastställd av regleringsbrev från svenska regeringen samt bidragsavtal med Finland och Island. Under 2022 bestod motsvarande 72 % av myndighetens totala intäkter av anslag från svenska statens utgiftsområde 7 för internationellt bistånd, medan den finska och isländska finansieringen uppgick till ca 14 % av institutets totala intäkter. Ett förnyat avtal har undertecknats av Finlands utrikesförvaltning med bibehållen bidragsnivå på 500 000 euro per år för perioden 2022 – 2024. Bidraget från Island om 330 000 SEK avtalas ett år i taget. En snabb översyn 2022 visade att institutet för varje svensk biståndskrona som myndigheten mottog från Sveriges regering, hade genererat nästan ytterligare 40 öre i externa medel. De externa medlen utgjordes här av bidragen från Finland och Island, samt de externa forskningsmedel som myndigheten beviljades under året.

NAIs forskare uppmanas att verka proaktivt inom resursmobilisering och att bevaka och undersöka möjligheter kring extern finansiering och olika samarbetsformer med forskningspartners, vilket gav ett utökat ekonomiskt utrymme. Under 2022 skickade NAIs forskare sammanlagt in 15 ansökningar (2021 var antalet 7) till olika finansörer varav tre stycken beviljades och tre är ännu inte beslutade. Institutet avser att under kommande år stärka och konsolidera arbetet med att utveckla forskningsansökningar tillsammans med nya institutionella samarbetspartners. De största enskilda finansierarna av externa forskningsprojekt vid myndigheten var 2022 Vetenskapsrådet, Riksbankens Jubileumsfond, International Rice Research Institute och EU/Horizon.

Inom personalförsörjningsområdet fullföljde myndigheten under 2022 åtta rekryteringsprocesser för att tillsätta vakanser: två kommunikatörer, två seniora forskare, en postdoktor, en administratör och en forskningskoordinator. Institutet anställde även en ny administrativ chef.

Kunskapsgenerering

Institutets forskningsrelaterade uppdrag är att bedriva, tillgängliggöra och sprida tvärvetenskaplig forskning och analys om relevanta samhällsutmaningar i Afrika. Därtill ska förutsättningar skapas för en

forskningsbaserad policydialog om Afrika i Norden och på den afrikanska kontinenten, samt att forskningsarbeten mellan nordiska och afrikanska forskare ska främjas.

Ett centralt fokus i myndighetens strategi är institutets överbyggande roll mellan afrikanska och nordiska perspektiv och mellan forskning och olika politikområden. Genom att institutet samarbetar med forskare och beslutsfattare på den afrikanska kontinenten och samtidigt utvecklar sin samverkan med dessa, bidrar myndigheten till att stärka de afrikanska perspektiven i den nordiska policydialogen, samt till att stärka det ömsesidiga lärandet.

Nordiska Afrikainstitutet genererade ett stort antal publikationer med högkvalitativ forskning om det samtida Afrika under 2022. Bland annat publicerade institutet åtta så kallade policynoter och är medförfattare till 27 refereegranskade artiklar. Värt att notera är också att antalet externa publikationer som helhet ökade jämfört med året innan. I linje med myndighetens uppdrag att stimulera forskning om Afrika i Norden, skapades en resurs på institutets webbplats med ingångar till nordisk Afrikaforskning via olika nationella söktjänster. Resursen ger en unik möjlighet att få överblick över aktuell forskning som bedrivs inom de nordiska länderna.

Samtliga forskare vid institutet är disputerade och två forskare har professorsgrad. Under året erhöll även en forskare docentgrad. Det strategiskt viktiga beslutet som togs under 2022 på myndigheten om att tillsätta mer resurser för att höja kvaliteten i NAIs forskningsansökningar har gett resultat i form av 3 beviljade forskningsansökningar. Extern forskningsfinansiering medför ökade möjligheter för institutet att anställa både forskningsassistenter och postdoktorer, men det ger även en större flexibilitet inom kärnverksamhetens budgetfördelning. Myndigheten står fast vid samma bedömning som gjordes i 2023–2025 års budgetunderlag om att institutet bör ha en kritisk massa med omkring 20 forskare för att kunna möta den snabbt ökade efterfrågan på institutets kompetens i takt med Afrikas ökande geopolitiska betydelse. Under 2023 beräknar myndigheten att ha 16 forskare, varav 12 seniora forskare, samt 4 postdoktorer med visstidsanställning (max 3 år) inom externfinansierade projekt.

Kunskapsöverföring

Institutets uppdrag kring vetenskaplig kommunikation och policydialog fokuserar på att lyfta och sprida institutets forskning till relevanta målgrupper, samt till att skapa och utveckla plattformar för diskussion och kunskapsbyggande om Afrikas samhällsutveckling. Under 2022 gavs många tillfällen till att fördjupa förståelsen hos och dialogen med nordiska beslutsfattare. Institutet hade bland annat möjligheten att presentera utvecklingen på den afrikanska kontinenten i Sveriges riksdag, respektive i riksdagens utrikesutskott. Vidare genomförde myndigheten tematiska dragningar på ministernivå i Sverige och för statssekreteraren på Island, samt bidrog till flera kunskapsseminarier på Sida. Institutets forskare och kommunikatörer deltog även i en paneldiskussion med Finlands utrikesminister, träffade Danmarks statssekreterare för utvecklingsfrågor, arrangerade ett möte för de nordiska ambassadörerna i Sydafrika och som enda externa organisation bjöds institutets representanter in till mötet för de nordiska och afrikanska utrikesministrarna som hölls i Helsingfors.

Myndigheten har prioriterat att analysera och bättre förstå nordiska beslutsfattareshöjningars utmaningar och behov vad gäller forskningsbaserad kunskap. I detta arbete djupintervjuades under 2022 tolv representanter från de nordiska utrikesförvaltningarna. Resultaten från intervjuerna analyserades gemensamt i en målgruppsanalys av forskare och kommunikatörer vid NAI tillsammans med en representant vardera från Sveriges och Finlands utrikesförvaltningar. Analysen utmynnade i slutsatsen att det finns en tydlig roll för NAI i policyprocesser rörande Afrika. Två av de viktigaste lärdomarna blev att dialog efterfrågades snarare än omfattande dokument, samt att målgruppen uttryckte ett behov av

en större förståelse av "afrikanska perspektiv" och "afrikansk verklighet", något myndigheten har både kunskaper om och kapacitet att erbjuda. Lärdomarna från målgruppsanalysen kommer att tas vidare och bidra till att utveckla myndighetens arbete under 2023–2024.

NAIs forskare fortsätter att öka sin synlighet i medier i såväl Norden som i övriga världen. Det märks i hur många gånger NAI nämns i nyhetsrapporteringar men framför allt i att institutets forskare återkommande medverkar i väl ansedda internationella medier. I medieintervjuer får forskarna ofta förklara svåröverblickbara skeenden på den afrikanska kontinenten. En annan viktig uppgift är att lyfta fram afrikanska perspektiv på stora händelser. Exempelvis intervjuade Sveriges Television (SVT) en NAI-forskare om varför många afrikanska ledare är skeptiska till Nato, och institutet publicerade 2022 en mycket efterfrågad policynot om hur invasionen av Ukraina har påverkat matsäkerheten på kontinenten.

NAI har en publiceringsstrategi som omfattar olika typer av publikationer för att så effektivt som möjligt kommunicera institutets forskning till olika målgrupper. Utöver spridningen av forskning i internt och externt publicerade böcker, tidskrifter, artiklar, och policynoter, använder institutet flera andra kanaler för att göra NAIs forskningsbaserade kunskap tillgänglig för relevanta grupper. Under året växte antalet följare i institutets sociala medier stadigt, med tydligast tillväxt på LinkedIn. För att nå ut med institutets kunskap på ett än mer effektivt sätt kommer en särskild satsning på synlighet i digitala kanaler att genomföras under 2023.

Under 2021 beslutade Utrikesdepartementet att inkludera myndighetens ambassadörsbriefingar i standarderbjudandet för nyutnämnda svenska ambassadörer till Afrika. Ambassadörsbriefingen är en skraddarsydd heldag bestående av samtal med institutets forskare om relevanta frågor, ett besök i biblioteket, samt tips om ytterligare stöd som kan erbjudas av institutet. I och med att briefingprogrammet nu är en fast del av förberedelserna för nya ambassadörer, skapas förutsättning för kontinuitet i dialogen mellan svenska ambassadörer i Afrika och NAIs forskare. Detta kan förhoppningsvis leda till att institutet får ännu bättre insikt i denna målgrupps behov av forskningsbaserad kunskap, och att ambassadörerna använder sig mer av forskningsbaserad kunskap i sitt arbete.

Institutet lägger fortsatt stor vikt vid att kommunicera forskning på ett tillgängligt och attraktivt sätt, för att på så sätt underlätta kunskapsöverföringen till målgruppen. Tillsammans med NAIs kommunikatörer erbjuds forskarna kontinuerligt att träna på olika presentations- och briefingsituationer. Myndigheten drar slutsatsen att denna kompetensutveckling höjer kvaliteten på NAIs briefingar, vilket i sin tur ökade institutets policyrelevans med effekten att efterfrågan på NAIs expertis ökade.

Ökade behov av att kunna erbjuda digitala konferenser på distans, samt omvärldens efterfrågan på nedladdningsbara inspelningar, innebär samtidigt ökade tekniska krav, varför institutet ser nödvändiga investeringsbehov under de kommande åren; dessa gäller främst audiovisuell utrustning som erbjuder teknik som säkerställer bild och ljud av hög kvalitet.

Disseminering och tillgänglighet

Institutets bibliotek har fortsatt en helt central roll i både kunskapsgenerering och disseminering av Afrika forskningen i de nordiska länderna. Att ha tillgång till vetenskapligt granskad kunskap är nyckeln till flera av de övergripande målen som uttrycks i myndighetens strategi och instruktion. Särskilt främjas aspekten av gemensamt kunskapsbyggande genom att NAI tillhandahåller nordiska och afrikanska perspektiv på frågor som är viktiga för kontinenten. Det afrikanska perspektivet är en viktig del av bibliotekets förvärv och en tredjedel av samlingen är publicerad på den afrikanska kontinenten. Att öka antalet och synligheten av öppet och fritt tillgängliga (open access) publikationer på institutet, både av institutets

egna publikationer och de som ingår i bibliotekets samling, underlättar för forskare och beslutsfattare att tillsammans nå kunskap och vägar till förståelse och samarbeten.

Den ökande andelen digitalt material ställer höga krav på bibliotekets IT-miljö och olika tillgänglighetslösningar för de spridda målgrupperna. På sikt kan kostnaderna för systemen öka. Utöver kostnader för nya komponenter för olika tillämpningar ökar de löpande utgifterna för bibliotekssystemen årligen med 4–5 %. Parallellt med läsrättigheter till tidskrifterna, har forskarna nu tillgång till fri open access-publicering i desamma. Kostnadsökningen för tillgången till tidskrifter måste viktas mot den förmodade ökade open access-publiceringen av forskarna, en utveckling som biblioteket noggrant bevakar.

Det äldre materialet i bibliotekets samling är fortfarande copyrightskyddat och kan inte digitaliseras i den grad som är önskvärt ur tillgänglighetssynpunkt. Enskilda samlingar av material digitaliseras då och då för bevarande och bekostas inom löpande budget. Större digitaliseringsförfrågningar från den afrikanska kontinenten kan inte tillgodoses inom löpande budget utan måste, när de kommer, läggas upp som separata projekt för om möjligt extern finansiering.

I ambitionen att höja kvaliteten i NAIs forskningsansökningar för externa medel, och därmed stärka den långsiktiga finansieringen av forskningen, ökar behovet av bibliotekets stöd till NAIs forskare i deras process från forskningsansökan till slutproduktens disseminering. Främst efterfrågas stöd relaterat till publicering, hantering av forskningsdata och digitala bearbetningar av text respektive data. I och med att antalet forskare vid institutet ökar, ställs samtidigt större krav på bland annat institutets bibliotekariesurser.

Bibliotekets förvärv bekostas delvis av Uppsala universitets årliga bidrag. Bidraget är värdefullt, inte bara som finansiering utan också för att det blir en utgångspunkt för samarbetet mellan myndigheterna. Det är dock problematiskt att en del av kärnverksamheten vid institutet finansieras via en annan myndighet som ligger under ett annat departement. Institutet har ingen möjlighet att påverka Uppsala universitets interna prioriteringar vilket blivit tydligt tidigare år när bidraget halverats. Till skillnad mot institutets forskning där det finns etablerade möjligheter att söka externa medel, saknas den möjligheten för biblioteksverksamheten. Det vore därför välkommet att få erhålla samma medel direkt från det egna departementet.

Stipendieverksamhet

Stipendieverksamheten vid NAI är en del i institutets kapacitetsbyggande uppdrag att främja och stimulera forskning om Afrika och verksamheten bidrar samtidigt till institutets kunskapsinhämtning från den afrikanska kontinenten. Programmet erbjuder forskare och studenter baserade på den afrikanska kontinenten och i Norden (Sverige, Finland och Island vilka finansierar NAI) en möjlighet att komma till institutet för att arbeta med sina respektive forskningsprojekt. Stipendiaternas forskning och kompetens bidrar till institutets strategiska påverkansområden samt till att stärka institutets kunskapsproduktion. Verksamheten bidrar även till att stödja och bygga upp kontakter mellan nordiska och afrikanska forskare. Stipendierna ger möjlighet till korttidsvistelse i institutets forskningsmiljö och tillfällen att nyttja bibliotekets och institutets övriga resurser. Utvärderingar visar att stipendierna värdesätter möjligheten att få utbyta kunskap och samarbeta med NAIs forskare om att exempelvis utveckla forskningsansökningar och delta i policydialog med nordiska beslutsfattare. Stipendierna är också av central betydelse för institutet för att långsiktigt knyta kontakter med forskare på den afrikanska kontinenten.

Ett av stipendierna har samfinansierats med Uppsala universitet de senaste 20 åren, och detta delas ut till en senior afrikansk professor inom området fred och säkerhet. Möjligheten att knyta prominenta akademiker till institutet har många fördelar. Inte minst skapar det intresse hos de afrikanska ambassadörerna i Sverige och inom olika avdelningar inom utrikesförvaltningen, men också hos forskare och studenter. Det stora intresset för institutets olika stipendier kan både ses som en bekräftelse på att NAI anses vara den självklara plattformen i Norden för forskningsbaserad diskussion om samhällsrelaterade skeenden i Afrika, och att stipendieverksamheten utgör en mycket viktig kraft i institutets strategiska arbete för att stärka relationerna mellan Norden och Afrika.

Förvaltning och organisationsutveckling

Institutet bedriver ett löpande utvecklingsarbete för att utveckla och effektivisera myndighetens förvaltning i syfte att förbättra kärnverksamhetens förutsättningar för att leverera på sitt uppdrag. Enheten för förvaltning och organisationsutveckling arbetar ständigt för ökad samverkan med andra myndigheter i enlighet med regeringens uppmaning om effektivisering och kvalitet i förvaltning och ledning av verksamheten. Ett mångårigt samarbete finns med Uppsala universitet bland annat inom områdena upphandling, IT/telefoni, säkerhet, registratur och juridisk rådgivning. Vidare har samarbetet med universitetet stärkts ytterligare genom avtal kring avrop av strategisk IT-kompetens och fysisk säkerhet. Från Statens Servicecenter köps tjänster och systemstöd bland annat inom ekonomi- och löneadministration.

Under 2022 började institutet införa den vedertagna kvalitetsmätningmetoden outcome mapping, vilken är vanligt förekommande inom kunskapsorganisationer som arbetar med internationellt utvecklingsarbete. Metoden, som går under benämningen MEL-ramverket, består av en iterativ och kvalitativ bedömningsprocess i tre sammanlänkade delar som kombinerar kvalitativa och kvantitativa tillvägagångssätt: monitoring/uppföljning (M), evaluation/utvärdering/bedömning (E) och learning/lärande (L). Ambitionen är att ramverket ska bidra till en mer heltäckande och tillförlitlig kvalitetsredovisning på myndigheten, och användas som ett kvalitativt komplement till redan implementerade rutiner för uppföljning och utvärdering. Metoden är även tänkt att förstärka personalens förmåga att arbeta i en mer enhetsöverskridande och lärande organisation.

På myndigheten bedrivs ett löpande verksamhetsutvecklande arbete kring digitalisering och informationssäkerhet, och 2023 inleds en intensifiering av säkerhetsarbetet för att möta det särskilda mål och återrapporteringskrav för IT-säkerhet, som finns formulerat i regleringsbrevet.

Institutet föreslår ett oförändrat förvaltningsanslag för 2024, exklusive normala löne- och prisomräkningar.

Institutet föreslår ett höjt verksamhetsanslag för 2024 för att möta löneomräkningar, samt för att vidareutveckla verksamheten i enlighet med ovanstående.

HEMSTÄLLAN

Nordiska Afrikainstitutet hemställer om anslag för budgetåret 2024 enligt nedanstående förslag till finansiering av verksamheten (tkr):

Finansiering av verksamheten (tkr)					
	Utfall år 2022	Prognos år 2023	Beräkning år 2024	Beräkning år 2025	Beräkning år 2026
<i>Anslag:</i>					
Uo 7 1:3 ap 1 Nordiska Afrikainstitutet	13 195	17 408	17 571	18 121	18 279
Uo 7 1:1 ap 8 Verksamhetsbidrag	17 399	18 140	18 500	19 000	19 500
Avgiftsintäkter som disponeras	178	200	200	200	200
-varav intäkter publikationer	23	30	30	30	30
<i>Övriga intäkter som disponeras:</i>					
Bidrag					
- Årliga bidrag från de nordiska länderna *)	5 690	6 585	5 330	5 330	5 330
- Bidrag från övriga utomstatliga motparter	2 055	6 384	5 117	1 000	1 000
- Bidrag från statliga myndigheter	3 577	8 814	2 000	2 000	2 000
Finansiella intäkter	129	5	5	5	5
Summa:	42 223	57 541	48 723	45 656	46 314

*) Avtal om finsk finansiering 2022 – 2024 undertecknat och avtal om årligt isländskt bidrag undertecknat.

Verksamhetsinvesteringar (tkr)

	2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Beräknat	2025 Beräknat	2026 Beräknat
Datasystem, rättigheter m.m.		160			150
Maskiner, inventarier och installationer m.m.		300	100	100	
Byggnader, mark och annan fast egendom					
Övriga verksamhetsinvesteringar					
Summa verksamhetsinvesteringar	0	460	100	100	150
Finansiering		460	100	100	150
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)		460	100	100	150
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)					
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)					
Summa finansiering	0	460	100	100	150

Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar (tkr)

	2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Beräknat	2025 Beräknat	2026 Beräknat
IB lån i Riksgäldskontoret	453	73	399	324	296
Nyupplåning (+)	0	460	100	100	150
Amorteringar (-)	380	134	175	128	195
UB lån i Riksgäldskontoret	73	399	324	296	251
Beslutad/föreslagen låneram	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Ränteutgifter	2	9	18	15	14
Summa amorteringar och ränteutgifter	382	143	193	143	209
Finansiering av räntor och avskrivningar					
Uo 7 1:3 ap.1	382	143	193	143	209
Övrig finansiering					
Summa finansiering	382	143	193	143	209

Räntekontokredit i Riksgäldskontoret (tkr)

	2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Beräknat
Maximalt utnyttjad räntekontokredit under året			
Minsta behållning på räntekontot under året	13 590	7 000	7 000
Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret	16 454	12 000	12 000
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret			
Beslutad/föreslagen räntekontokredit	1 000	1 000	1 000

Bemyndigande (tkr)

	Utfall år 2022	Prognos år 2023	Beräkning år 2024	Beräkning år 2025	Beräkning år 2026
<i>Anslag:</i>					
Uo 7 1:1 ap 8 Verksamhetsbidrag					
Ingående åtaganden	833	803	1 000	1 000	1 000
+ Nya åtaganden	803	1 000	1 000	1 000	1 000
- Infriande åtaganden	-833	-803	-1 000	-1 000	-1 000
Varav infriade åtaganden av utestående åtaganden år 0	-	-	-1 000	-	-
Utestående åtaganden vid årets slut	803	1000	1 000	1 000	1 000
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000

SAMMANFATTNING

För anslaget Uo 7 1:1 ap 8 Biståndsverksamhet (ramanslag) yrkas 18 500 000 kronor för budgetåret 2024.

För anslaget Uo 7 1:3 ap 1 Nordiska Afrikainstitutet (ramanslag) yrkas 17 571 000 kronor budgetåret 2024 exklusive normal pris- och löneomräkning.

Anslagskredit för anslagsposten Uo 7 1:3 ap 1 Nordiska Afrikainstitutet om 527 130 kr för budgetåret 2024.

.....
Therese Sjömander Magnusson
Direktör
Nordiska Afrikainstitutet